

Bokanmälningar

Marcello de Cecco (red.):

International Economic Adjustment. Small Countries and the European Monetary System

I mitten av 1970-talet skapade internationella prisstegringar på framför allt olja och andra råvaror, tillsammans med redan höga pris- och löneökningar, en löne-prisspiral. Trots att de i grunden var strukturella, bemöttes problemen med traditionell konjunkturpolitik. Expansiv politik underblåste inflationsförväntningarna och kunde till yttermera visso inte förhindra en ökad arbetslöshet. Arbetslöshet och inflation, liksom underskott i bytesbalans och statsbudget, har blivit permanenta fenomen. Den allmänna sparandebristen har samtidigt undergrävt förutsättningarna för en framtida anpassning; sjunkande investeringar minskar tillväxten på sikt och den internationella upplåningen tenderar att begränsa den ekonomisk-politiska handlingsfriheten.

Detta scenario borde kännas bekant, eftersom det karakteriserar 1970-talets ekonomiska utveckling i flertalet av Europas små öppna ekonomier. Det är närmare bestämt den förvånansvärt samstämmiga bild som tecknas av tretton representanter för dessa länder i boken *International Economic Adjustment. Small Countries and the European Monetary System* (Blackwell, 1983, £12.50), redigerad av Marcello de Cecco, European University Institute, Florens. Boken, som är en konferensvolym, beskriver anpassningsproblemen i

de små länderna och hur dessa är avhängiga de internationella förhållandena, speciellt 1970-talets system av mer eller mindre rörliga växelkurser. De enskilda (länderspecifika) uppsatserna har naturligtvis olika brister och förtjänster. I några placeras det deskriptiva materialet i en ram av ändamålsenlig teoretisk analys; ett fåtal uppsatser är teoretiskt helt ointressanta och bidrar inte heller med någon upplysande beskrivning av det ekonomisk-politiska förloppet. Intrycket av boken som helhet blir ändå positivt, då den i ljuset av 1970-talets erfarenheter ger perspektiv på den aktuella ekonomiska debatten.

I den svenska debatten har, sedan den senaste devalveringen, framförts förslag om bl a revalvering (!), jämte argument för en offentlig utgiftsexpansion. Erfarenheterna av växelkursjusteringar visar emellertid tydligt att de inte ger några bestående positiva effekter, om de inte understöds av finans- och penningpolitik. Fenomenet med "devalveringscykler" är välkänt, och i Belgiens fall kan man faktiskt skönja en "revalveringscykel"; appreciering av valutan har följts av arbetslöshet, offentlig expansion och förvärrade strukturproblem. En revalveringspolitik, som syftar till att begränsa ökningen i något inhemskt inflationsmått, tycks vara en svårframkomlig väg till balans,

speciellt i kombination med expansiv finanspolitik. Riskerna är stora för en snabb krympning av industrisektorn, liksom för bytesbalansproblem.

Om bokens och den föregående konferensens syfte var att utvärdera sjuttio-talets internationella valutasamarbete, kunde de Ceccos inledning innehållit bl a följande slutsats: Ett valutasamarbete som exkluderar viktiga handelspartners kan vara sämre än inget alls. I åtminstone Belgien och Irland upplevs balansbristerna som delvis beroende av att deras valutor tillsammans med den tyska marken flutit gentemot dollar, yen och pund. Ett mer omfattande system av fasta växelkurser skulle vidare kräva en internationellt betydligt mer samordnad ekonomisk politik än vad som var fallet under 1970-talet. de Cecco & Co visar dock att de grundläggande problemen varit desamma för Europas små ekonomier och att angreppssätten trots allt varit tillräckligt lika för

att inte avslöja några fundamentala internationella skillnader i ekonomisk-politisk grundsyn. Därmed borde en ökad samordning inte vara omöjlig, allrahelst som rörliga växelkurser knappast visat sig allena saliggörande.

Tyvärr försöker inte de Cecco dra några slutsatser av uppsatserna i konferensvolymen, varför den riskerar att framstå som mindre angelägen än den verkligen är. Den fyller nämligen ett behov för ekonomer och beslutsfattare som önskar en översiktlig framställning av sjuttioalets erfarenheter, vari man kan söka stöd för sofistikerade teoretiska resonemang eller konkreta handlingsprogram. En intresserad läsare kan utan svårigheter i "fallstudierna" finna t ex ledrådar för prognoser om utfallet av de aktuella ekonomisk-politiska alternativen i den svenska debatten.

Civilekonom *Anders Vredin*
Handelshögskolan i Stockholm